

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1000-3

29. november 2021

Sandnes Electricitetsverk AS - klage på avslag om konsesjon for bygging av Sandnes småkraftverk i Lindesnes og Lyngdal kommuner

NVE har den 20.12.2017 avslått søknaden fra Sandnes Electricitetsverk AS om tillatelse etter vannressursloven til å bygge Sandnes småkraftverk i Osestadbekken i Lindesnes kommune, og å overføre vann fra Storevatnet i Lyngdal kommune.

Avslaget er påklaget av søker ved Rein Energi AS ved brev av hhv.18.1.2018 og 15.3.2018.

NVE har vurdert klagen uten å finne grunnlag for å endre vedtaket, og har ved brev av 4.6.2018 oversendt saken til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Sandnes Electricitetsvesen søkte 4.6.2013 om konsesjon til bygging av Sandnes småkraftverk i Lindesnes kommune i Agder. Årlig produksjon ville være om lag 6,5 GWh/år.

NVE avsto søknaden. I vedtaket la NVE vekt på at en utbygging av Sandnes kraftverk ikke er forenelig med å opprettholde Lenebekken som en viktig gytebekk for sjøørret. NVE mente utbyggingen også ville påvirke vassdragsdynamikken i det vernede Lyngdalsvassdraget ved at deler av nedbørfeltet fraføres.

Klager

Klager mener NVE har fattet vedtak med mangelfull kjennskap til teknisk løsning for overføring fra Storevatnet og mulig løsning for anadrom strekning og gyteforhold i Osestadbekken og Lenebekken.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Erlend Støle
Hansen
22 24 63 75

Klager mener også at det må vektlegges at det er vurdert en ny mulig trasé for E39 som vil gå rett ved det planlagte overføringsrøret for kraftverket.

Klager mener videre at det er lagt urimelig stor vekt på ulempene ved at det statlig sikrede friluftsområdet berøres. Klager mener at NVEs kostnadstall er feil og at lønnsomheten i prosjektet er bedre enn det NVE har lagt til grunn, og har oppgitt nye kostnadstall.

I klagen er det lagt frem endringer i prosjektet som klager mener vil redusere ulempene NVE har påpekt.

Departementets merknader

Tillatelse til Sandnes kraftverk kan gis om "fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser", jf. vannressursloven § 25 første ledd. Departementet vil drøfte de merknadene i klagen som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er berørt i klagen.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Departementet mener at den viktigste samfunnsnyttene med Sandnes kraftverk vil være produksjon av fornybar energi. Kraftverket vil etter NVEs beregninger produsere om lag 6,5 GWh/år.

Klager har i 2018 beregnet byggekostnader for Sandnes kraftverk til 25,0 mill. kr. Justert til kostnadsår 2020, blir kostnadene 27,2 mill. kr som gir en utbyggingspris på 4,15 kr/kWh. NVE har kommet fram til en utbyggingskostnad på 32,0 mill. kr (kostnadsår 2017). Justert til 2020-tall blir det en utbyggingskostnad på 35,8 mill. kr, som vil gi en utbyggingspris på 5,46 kr/kWh.

Prosjektets inntektsside, representert ved nåverdien av prosjektet, inngår som et element i departementets samlede vurdering av prosjektets fordeler og ulemper. Departementet har gjort en beregning av nåverdien både for kostnadstall oppgitt av klager og av NVE. I tillegg er typiske driftskostnader, forventet produksjon og et utfallsrom for kraftprisen slik det er modellert av NVE fram mot 2040 lagt til grunn. Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader har kraftverket positiv nåverdi både når en legger klagers og NVEs kostnadstall til grunn.

Usikkerheten i denne fasen er normalt betydelig både når det gjelder faktisk produksjon og kostnader. Departementet vil understreke at klagebehandlingen skjer på grunnlag av en helhetlig avveining av prosjektets samlede fordeler og ulemper. I denne avveiningen vil ikke-prissatte virkninger stå sentralt.

Tekniske løsninger og anadrom fisk

Til klagers anførsel om at NVE har mangelfull kjennskap til den tekniske løsningen for overføring av Storevatnet viser departementet til at NVE har forholdt seg til informasjon oppgitt i søknaden. I søknaden er det beskrevet at et rør på 1,2 m i diameter skal graves

ned på en strekning på om lag 115 m. NVE har lagt dette til grunn når de har vurdert konsekvensene for landskap, friluftsliv, fisk og naturmiljø. Klagen tas ikke til følge på dette punktet.

At klager nå foreslår å endre til diameter 0,6 og endre traseen for å redusere behovet for sprenging er ny informasjon. Departementet vurderer at endringen foreslått i klagen vil kunne redusere landskapsvirkningene noe. Departementet mener at konsekvensene for fisk og naturmiljø knyttet til overføringen av vann ikke endres vesentlig, selv om rørdiameteren endres, da det er oppgitt at kapasiteten vil kunne økes ved å bruke høydeforskjellen på 10 meter. Kapasiteten vurderes på bakgrunn av dette å ikke endres vesentlig. Departementet opprettholder derfor NVEs vurdering av konsekvensene for overføring av Storevatnet.

Når det gjelder klagers forslag til endringer i omsøkt prosjekt, tolker departementet disse som avbøtende tiltak for å redusere ulempene. Forslagene er derfor ikke behandlet som klage på feil i NVEs vedtak. Klager foreslår å øke minstevannføringen på anadrom strekning ved å pumpe vann fra nedstrøms ende. Forslaget til økt vannføring er ikke tallfestet, men det er fremmet et eksempel på at minstevannføringen kan dobles med pumping. Departementet mener at økt minstevannføring vil kunne redusere de negative konsekvensene for fisk i Lenebekken. Klager har opprinnelig foreslått en minstevannføring på 54 l/s i Lenebekken hele året. 5-persentil sommer er 36 l/s og 5-persentil vinter er 151 l/s. Selv med en dobling av foreslått minstevannføring, vil den være lavere enn 5-persentilen på vinteren. Kapasiteten på overføringen vil opprettholdes ifølge klagers opplysninger, noe som vil medføre at det i liten grad vil være store flommer i Lenebekken, og dynamikken vil bli redusert. Departementet finner på bakgrunn av dette at overføringen fortsatt vil medføre en betydelig reduksjon i vannføringen og vassdragsdynamikken i vassdraget, som vil ha negative konsekvenser for anadrom strekning i Lenebekken. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at en overføring av Storevatnet ikke er forenelig med å opprettholde Lenebekken som en viktig gytestrekning, selv med økt minstevannføring. På denne bakgrunn mener departementet at virkningene for anadrom strekning bør tillegges betydelig vekt i den samlede konsesjonsvurderingen.

Friluftsliv og ny E39

Klager viser til at ny trase for E39 vil krysse området der overføringen mellom Storevatn og Haugdalsvatn er planlagt. Området er et statlig sikret friluftsområde. Ny E39 trase vil etter klagers oppfatning forrykke forholdet mellom tiltaket og de verdiene som regulering til friluftsmål var ment å sikre. Grøften for det nedgravde røret vil etter klagers oppfatning bli neglisjerbar sammenlignet med en firefelts motorvei.

Departementet har vurdert virkningene av planforslaget for ny E39 Mandal – Lyngdal øst. Veikorridoren vil krysse om lag 1-1,5 km sør-sørvest for det statlig sikrede friluftsområdet. Vegtraseen er i tillegg planlagt i tunnel i Eikeråsheia. Overføringen av Storevatnet vil krysse innenfor det statlig sikrede området. Det omsøkte tiltaket kommer direkte i inngrep med området i motsetning til E39. Departementet er enig i at inngrepet fra E39 vil være betydelig større. Departementet mener likevel at overføringen med en 140 meter nedgravd rørgate vil

medføre et inngrep lokalt og påvirke friluftsverdier av høy verdi. Departementet viser til retningslinjer for små kraftverk, og mener ulempene for friluftsliv bør tillegges noe vekt i den samlede vurderingen.

Fraføring av vann fra vernet vassdrag

Overføring av Storevatnet til Haugdalsvatnet vil ifølge NVE påvirke vassdragsdynamikken i Oppsalbekken og Litleåna, som er en del av det vernede Lyngdalsvassdraget. Vassdraget er vernet som type- og referansevassdrag for landsdelen blant annet på grunn av sin uberørthet og få tekniske inngrep. Lyngdalsvassdraget har store verneverdier for vilt, fisk, friluftsliv, naturvitenskap og kulturvitenskap. NVE mener verneverdiene blir noe påvirket, men ikke i et slikt omfang at konsesjon ikke kan gis. NVE vektlegger fraføring av vann i en lengre elvestrekning i vernet vassdrag, sammen med konkrete ulemper for anadrom fisk og naturmiljø, i den helhetlige vurderingen av konsesjonssøknaden. Departementet mener fraføring av vann i vernet vassdrag må inngå som et viktig element i den samlede vurderingen av søknaden om Sandnes kraftverk.

For øvrige temaer slutter departementet seg til NVEs vurderinger i avslaget på konsesjonssøknaden 20.12.2017.

Oppsummering

Klager er uenig i NVEs vurdering av konsekvenser og mulige avbøtende tiltak/tekniske løsninger for temaene anadrom fisk og overføringen mellom Storevatn og Haugdalsvatn. Etter en samlet vurdering mener departementet at ulemper for anadrom fisk, inngrep i friluftsområde av høy verdi og fraføring av vann fra et vernet vassdrag tilsier at fordelene ved Sandnes kraftverk er mindre enn ulempene for allmenne og private interesser. Vilkåret for å gi konsesjon er dermed ikke tilstede, jf. vannressursloven § 25.

Departementets vedtak

Klagen fra Rein Energi AS på vegne av Sandnes Electricitetsverk AS blir ikke tatt til følge. Departementet opprettholder NVEs vedtak av 20.12.2017.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Katrin Lervik (e.f.)
underdirektør

Erlend Støle Hansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Norges vassdrags- og energidirektorat Rein Energi	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO
Sandnes Electrisitetsverk AS	Sandnes	4520	SØR-AUDNEDAL
Statsforvalteren i Agder Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL